

De Pionier

Valenciadreef 6

3067 WL Rotterdam

010-4550111

*'Samen richting geven aan
persoonlijke groei en geluk.'*

Pestprotocol

De Pionier

September 2023-2024

Inhoud

1. Vooraf	pagina 3
2. Doel van dit pestprotocol	pagina 4
3. Pesten op school, hoe ga je ermee om?	pagina 4
4. Wat is pesten	pagina 4
5. Hoe wordt er gepest?	pagina 5
6. Preventieve maatregelen tegen pesten	pagina 6
7. Het aanpakken van pesten	pagina 7
Bijlage 1: digitaal pesten of cyberpesten	pagina 9
Bijlage 2: Leidraad voor een gesprek met de gepeste leerling	pagina 10
Bijlage 3 Leidraad voor een gesprek met een leerling die pest	pagina 11
Bijlage 4: Tips voor leerlingen	pagina 12
Bijlage 5: Adviezen voor ouders	pagina 13

1. Vooraf

Dit is het pestprotocol van basisschool De Pionier. Enerzijds bevat het richtlijnen bij geconstateerd pestgedrag, anderzijds staan er ook voorwaarden en activiteiten in die pesten kunnen voorkomen.

Dit pestprotocol heeft als doel dat alle kinderen zich gedurende hun basisschoolperiode veilig voelen. Op die manier kan een kind zich optimaal ontwikkelen.

Door regels en afspraken zichtbaar te maken, kunnen kinderen en volwassenen, bij ongewenste situaties, elkaar aanspreken zodat alle kinderen met plezier naar school kunnen gaan.

Leerkrachten, leerlingen, ouders en de medezeggenschapsraad onderschrijven dit pestprotocol.

2. Doel van dit pestprotocol

- Alle kinderen mogen zich in hun basisschoolperiode veilig voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen;
- Door regels en afspraken zichtbaar te maken kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken;
- Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan!

Leerkrachten en ouders uit de oudercommissie en de medezeggenschapsraad onderschrijven gezamenlijk dit *pestprotocol*.

3. Pesten op school, hoe ga je er mee om?

Pesten komt helaas op iedere school voor, ook bij ons. Het is een probleem dat wij onder ogen zien en op onze school serieus aan willen pakken. Daar zijn wel enkele voorwaarden aan verbonden.

Voorwaarden:

Pesten moet als probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen: leerlingen (gepeste kinderen, pesters en de zwijgende groep), leerkrachten en de ouders/ verzorgers (hierna genoemd: ouders);

- De school moet proberen pestproblemen te voorkomen. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, moet het onderwerp pesten met de kinderen bespreekbaar worden gemaakt, waarna met hen regels worden vastgesteld;

- Als pesten optreedt, moeten leerkrachten (in samenwerking met de ouders) dat kunnen signaleren en duidelijk stelling nemen;
- Wanneer pesten ondanks alle inspanningen toch weer de kop opsteekt, moet de school beschikken over een directe aanpak.
- Wanneer het probleem niet op de juiste wijze wordt aangepakt of de aanpak niet het gewenste resultaat oplevert, dan is de inschakeling van een vertrouwenspersoon (Annemiek van Daal) nodig. De vertrouwenspersoon kan het probleem onderzoeken, deskundigen raadplegen en het bevoegd gezag adviseren;

4. Wat is pesten?

Een definitie van pesten op school luidt als volgt: “Pesten is het systematisch uitoefenen van psychische en/of fysieke mishandeling door een leerling of een groep leerlingen van één of meer klasgenoten, die niet (meer) in staat zijn zichzelf te verdedigen.”

Met deze definitie is het verschil tussen pesten en plagen duidelijk aangegeven. Bij plagen is sprake van incidenten. Pesten echter gebeurt systematisch: een aantal keren per week, een keer per week of regelmatig.

Plagen is niet hetzelfde als pesten. De verschillen kunnen als volgt worden aangegeven:

Plagen	Pesten
gelijkwaardigheid	machtsverschil
wisselend “slachtofferschap”	hetzelfde slachtoffer
humoristisch	kwetsend
af en toe	vaak/voortdurend

5. Hoe wordt er gepest?

Signalen van pesterijen kunnen o.a. zijn:

- Altijd een bijnaam, nooit bij de eigen naam noemen;
- Zogenaamde leuke opmerkingen maken over een klasgenoot;
- Een klasgenoot voortdurend ergens de schuld van geven;
- Briefjes doorgeven;
- Beledigen;
- Opmerkingen maken over kleding;
- Isoleren;
- Buiten school opwachten, slaan of schoppen;
- Op weg naar huis achterna rijden;
- Naar het huis van het slachtoffer gaan;
- Bezittingen afpakken;
- Schelden of schreeuwen tegen het slachtoffer.
- Digitaal, zie bijlage 1

Deze lijst kan nog verder worden uitgebreid: je kunt het zo gek niet bedenken of volwassenen en dus ook leerlingen hebben het bedacht. Leerkrachten en ouders moeten daarom alert zijn op de manier waarop kinderen met elkaar omgaan en duidelijk stelling nemen wanneer bepaalde gedragingen hun norm overschrijden.

6. Preventieve maatregelen tegen pesten

Van de leerlingen hebben we de volgende verwachtingen t.o.v. andere leerlingen;

Zij gaan op een vriendelijke manier met elkaar om proberen om onderlinge problemen op te lossen zonder verbaal of fysiek geweld, indien nodig ondersteund door een leerkracht. Zij zijn gezamenlijk, met elkaar en de leerkracht, verantwoordelijk voor een prettige, veilige en open sfeer in de klas waarin ieder kind zichzelf kan zijn.

Elke groep stelt aan het begin van het schooljaar klassenregels met elkaar op.

Op De Pionier wordt in de weken tot aan de herfstvakantie 2 keer per week lesgegeven op het gebied van Leefstijl/ Leer & Veerkracht/ Gouden weken ter behoeven van de groepsvorming en de sociale veiligheid in de groep.

Na de herfstvakantie wordt hier 1 keer per week aandacht aan gegeven. Indien nodig kunnen er extra lessen worden ingezet.

Er zijn op de Pionier ook mogelijkheden voor het volgen van sociale-vaardigheidstraining/weerbaarheidstraining. Dit is onder andere Rots en Water-training of zelfverdedigingslessen vanuit Lekker Fit. Wanneer er sprake is van veel pestgedrag in een groep, onveilig gevoel, dan kan er in overleg met de IB externen worden ingeschakeld.

Om te kunnen monitoren in welke mate er op De Pionier gepest wordt, wordt aan de kinderen uit groep 5 t/m 8 gevraagd de vragenlijsten van Zien! met betrekking tot pesten in te vullen. Deze lijsten worden aan het begin van het schooljaar afgenomen en aan het eind van het schooljaar nogmaals ingevuld. Op deze manier kan er een duidelijk beeld worden gegeven van de mate waarin kinderen het pesten op De Pionier ervaren.

7. Het aanpakken van pesten

Het stappenplan na een melding van pesten

Op het moment dat een leerling, een ouder of een collega melding maakt van pestgedrag, worden de onderstaande stappen ondernomen. Deze stappen zijn erop gericht het pesten zo snel mogelijk te stoppen. De leerkracht biedt *altijd* hulp aan de gepeste en begeleidt de pester.

Stap 1

De leerkracht praat apart eerst met de gepeste en later met de pester. Aan de hand van zo concreet mogelijke voorbeelden wordt een analyse gemaakt en de ernst van de situatie ingeschat. Er wordt een notitie gemaakt in Parnassys bij zowel de pester als de gepeste.

Stap 2

De leerkracht heeft een gezamenlijk gesprek met de pester en de gepeste. Het probleem wordt duidelijk geformuleerd. In dit gesprek wordt geprobeerd concrete afspraken te maken om het pesten te stoppen. Er wordt een handlingsplan opgesteld. Ouders van beide partijen worden geïnformeerd.

Als er meerdere kinderen uit de groep betrokken zijn bij het pestgedrag, zal de leerkracht klassikaal aandacht besteden aan het probleem. Hierbij kan gebruik gemaakt worden van de methode Leefstijl. Het is belangrijk dat alle kinderen een gezamenlijke verantwoordelijkheid voelen. Alle kinderen moeten zich veilig voelen op school. Het melden van pesten is geen klikken.

De leerkracht observeert nauwkeurig. Binnen één week vindt er een evaluatie plaats.

Stap 3

Wanneer de leerkracht de situatie als 'ernstig' inschat, worden de ouders van zowel de gepeste als de pester op de hoogte gebracht. Er worden mededelingen gedaan over de gemaakte afspraken. Het handelingsplan wordt naar de ouders van beide partijen gecommuniceerd.

Het is ook mogelijk dat ouders de eerste melding hebben gedaan over pestgedrag. In dit geval vindt altijd terugkoppeling plaats naar de ouders. Dit staat ook in Parnassys

Stap 4

De leerkracht voert een evaluatief gesprek met de pester en de gepeste (de leerkracht schat zelf in wat het beste is; afzonderlijk of gezamenlijk) om te bekijken of de afspraken zijn nagekomen.

Indien de afspraken niet zijn nagekomen, wordt een analyse gemaakt van het plan. De leerkracht overlegt met de intern begeleider en/of gedragspecialist. Er wordt een nieuw handelingsplan opgesteld dat met de ouders wordt besproken. Indien nodig wordt het team op de hoogte gebracht, bijvoorbeeld in verband met het toezicht houden op het plein en in de gangen.

Stap 5

Na twee weken is er opnieuw een evaluatief gesprek tussen leerkracht en leerlingen. Indien de afspraken niet zijn nagekomen, wordt er opnieuw een handelingsplan opgesteld. Hierbij kan externe deskundigheid worden ingeschakeld van bijv. schoolmaatschappelijk werk, de schoolarts van het CJG, een sova-training of Flow&Grow. Waar nodig kan Unity '99 ook inspelen op de situatie.

De ouders van beide partijen worden wederom op de hoogte gesteld.

Stap 6

Er volgt een gesprek met alle ouders uit de groep over het pestprobleem in de groep. Dit gebeurt met name als er sprake is van een grote zwijgende middengroep die niet op het pestgedrag reageert of durft te reageren of meedoet met de pester uit angst. Dit gesprek wordt geleid door een directielid of intern begeleider. De leerkracht van de groep is bij dit gesprek aanwezig. Er worden in dit gesprek geen namen genoemd, ook wordt niet ingegaan op details.

Het doel van de bijeenkomst is informatieverstrekking over het probleem in de groep. Er wordt ook ingegaan op de vraag wat ouders kunnen doen om het gedrag te beïnvloeden.

In het uiterste geval kan in overleg met alle partijen (leerkracht, team, ouders, intern begeleider en directie) nog twee stappen worden gezet:

Stap 7

Een leerling (pester of gepeste) wordt (tijdelijk) in een andere groep geplaatst.

Stap 8

Het protocol schorsen en verwijderen treedt in werking voor de pester.

Wanneer de gepeste lichamelijk letsel, of materiele schade is toegebracht, kan verwezen worden naar de politie en indien nodig naar Bureau Slachtofferhulp.

Bijlage 1: Digitaal pesten of cyberpesten

Wat is cyberpesten?

Cyberpesten (of digitaal pesten) is het pesten [of misbruiken] via het internet of via mobiele telefoon. Cyberpesten kan nog veel harder zijn dan pesten in het gewone dagelijkse leven. Dit komt doordat de daders gemakkelijk anoniem kunnen blijven en de reikwijdte van het internet veel groter is. Tegelijkertijd komen kinderen er op steeds jongere leeftijd mee in aanraking.

Hoe wordt er gepest?

- Pestmail (schelden, beschuldigen, roddelen, beledigen)
- stalking: het stelselmatig lastig vallen van iemand door het blijven sturen van Haatmail of het dreigen met geweld in chatrooms.
- Het tegenkomen van ongewenst materiaal zoals: porno en kinderporno, gewelddadig materiaal etc.
- Ongewenst contact met vreemden
- Webcam-seks: beelden die ontvangen worden kunnen opgeslagen worden en te zijn er tijd misbruikt worden
- Hacken: gegevens stelen of instellingen aanpassen. Ook het uit naam van een ander versturen van pestmail.

Het stappenplan na een melding van cyberpesten

1. Bewaar de berichten. (Probeer de berichten waarin het pestgedrag voorkomt te bewaren.)
2. Blokkeer de afzender.
3. Probeer de dader op te sporen.

Het is mogelijk om uit het IP-adres van de e-mail af te leiden van welke computer het bericht is verzonden.

1. Neem contact op met de ouders van de gepeste leerling.
Geef de ouders voorlichting over welke maatregelen zij thuis kunnen nemen.
2. Verwijs de ouders zo nodig door naar de vertrouwensinspectie: **0900 111 3 111**
3. Adviseer aangifte.

In het geval dat een leerling stelselmatig wordt belaagd is er sprake van stalking en dan kunnen de ouders aangifte doen. Ook wanneer het slachtoffer lichamelijk letsel of materiële schade is toegebracht, kan de politie worden ingeschakeld. Zo nodig kan verwezen worden naar Slachtofferhulp (<https://www.slachtofferhulp.nl> , tel: 0900-0101)

Bijlage 2: Leidraad voor een gesprek met de gepeste leerling

- **Feiten**

- Klopt het dat je gepest wordt? (h)erkenning van het probleem
- Door wie word je gepest? (doorvragen: zijn er nog meer?)
- Waar word je gepest? (doorvragen: zijn er nog meer plekken?)
- Hoe vaak word je gepest?
- Hoe lang speelt het pesten al?
- Weten je ouders of andere personen dat je gepest wordt?
- Wat heb je zelf tot nu toe aan het pesten proberen te doen?
- Zijn er jongeren die jou wel eens proberen te helpen?
- Wat wil je dat er nu gebeurt; wat wil je bereiken?

Aanpak

Besprek samen met de leerling wat hij/zij kan doen tegen het pesten en bekijk waar de leerling aan wil werken om de situatie te verbeteren. Let daarbij op de volgende aspecten:

- Hoe communiceert de leerling met anderen?
- Welke lichaamstaal speelt een rol?
- Hoe gaat de leerling om met zijn gevoelens en hoe maakt hij deze kenbaar aan anderen?
- Heeft de leerling genoeg vaardigheden om weerbaarder gedrag te tonen naar de pester?

Gepeste jongeren lopen vaak rond met het gevoel dat er iets mis is met ze. Daardoor hebben ze moeite om voor zichzelf op te komen. Diep van binnen geven ze de pester gelijk. Besteed hier aandacht aan en versterk de eigenwaarde van de gepeste leerling.

Bijlage 3: Leidraad voor een gesprek met een leerling die pest

Het doel van dit gesprek is driedelig:

- De leerling confronteren met zijn gedrag en de pijnlijke gevolgen hiervan.
- Achterliggende oorzaken boven tafel proberen te krijgen.
- Het schetsen van de stappen die volgen wanneer het pestgedrag niet stopt.

Confronteren

Confronteren en kritiek geven is niet hetzelfde. Confronteren is:

- Probleemgericht en gericht op gedrag wat waar te nemen is. Zodra interpretaties worden gegeven aan gedrag, wordt het persoonsgericht, bijvoorbeeld: 'Je hebt cola in de tas van Manon laten lopen. Dat doe je zeker omdat je graag de lolligste bent!' Zodra er wordt geïnterpreteerd, wordt een gevoel van frustratie afgereageerd op de ander, stopt confronteren en begint bekritisieren.
- Relatiegericht. Duidelijk op de inhoud, in wat wel en niet gewenst is maar met behoud van de relatie. Bijvoorbeeld: 'Ik vind dat je heel erg gemeen doet tegen haar en ik wil dat je daarmee ophoudt.' Zeg nooit: 'Je *bent* heel gemeen.' Kritiek op de persoon voelt als een beschuldiging/afwijzing. De relatie met de leerling moet in stand gehouden worden.
- Specifiek blijven. Benoem de situatie waar het over gaat en vermijd woorden als altijd, vaak en meestal.
- Veranderingsgericht. Stel zaken vast en inventariseer vervolgens hoe het anders kan. Nodig de pester uitdrukkelijk uit hierover mee te denken en met oplossingen te komen.

Achterliggende oorzaken

Nadat het probleem benoemd is, wordt gevraagd naar de oorzaken voor het pesten al zullen deze vragen voor veel kinderen moeilijk te beantwoorden zijn. Vragen zijn bijvoorbeeld: 'Hoe komt het dat je dit gedrag nodig hebt? Wat levert het jou op? Wat reageer je af op die ander? Voel jij je fijn in de klas?'

Maak duidelijk dat er een tekort aan inlevingsvermogen zichtbaar wordt in dit gedrag en vraag wat de leerling hieraan denkt te gaan doen. Bied zo nodig hulp aan van de schoolmaatschappelijk werker (op vrijwillige basis).

Het pestgedrag moet stoppen

Wees duidelijk over de stappen die volgen, wanneer het pestgedrag niet stopt.

Bijlage 4: Tips voor leerlingen

- **Wat kun je doen om digitaal pesten en misbruik te voorkomen?**
- Bedenk dat niet alles waar is, wat je op het internet tegenkomt.
- Gebruik een apart hotmailadres om jezelf te registreren op websites. Kies een e-mailadres dat niet je eigen voor- en achternaam volledig weergeeft.
- Gebruik altijd een bijnaam als chat.
- Zorg dat je wachtwoorden geheim blijven en niet makkelijk te raden zijn. Als anderen wel binnen zijn gekomen, neem dan contact op met de beheerder van de site.
- Als je een vervelend gevoel hebt over iets wat je hebt gezien of meegemaakt, vertrouw dan op je gevoel en vertel het aan iemand die vertrouwt.
- Blijf zelf respectvol naar anderen, scheld niet terug.
- Ga weg uit de chatroom als er iets vervelends gebeurt.
- Bel of mail niet zomaar met personen die je alleen van internet kent, spreek niet met ze af zonder dat je ouders dit weten.
- Verstuur zelf geen flauwe grappen, dreigmail of haatmail.
- Geef geen persoonlijke informatie aan mensen die je alleen van chatten kent. Let vooral op bij foto's van jezelf. Als je een foto op internet zet, kan deze gemakkelijk gekopieerd en op een andere website geplaatst worden. Zo kan hij jarenlang terug te vinden zijn. Foto's kunnen ook bewerkt worden.
- Wees zeer voorzichtig met het gebruik van je webcam. Jouw beelden kunnen worden opgeslagen en gebruikt worden om ze aan andere personen te laten zien of voor doeleinden gebruikt worden die jij niet wilt.

Wat kun je tegen cyberpesten en misbruik doen?

- Niet persoonlijk opvatten als het van mensen komt die je niet kent. De anonimiteit van internet maakt dat mensen makkelijker gaan schelden.
- Reageer niet op pestmails of andere digitale pesterijen. Verwijder de e-mail zo mogelijk zonder hem te openen. Als je niet reageert, gaan pesters vaak op zoek naar iemand anders om te pesten.
- Blokkeer de afzender. Als het gaat om sms-jes of whatsapp-berichtjes op de mobiele telefoon, dan heb je soms de mogelijkheid om nummers te blokkeren.
- Bewaar de bewijzen. Maak een print of sla ze op. Uit het IP-adres van de e-mail kan soms worden afgeleid, van welke computer de e-mail verzonden is. Een provider heeft vaak een helpdesk die klachten over nare mail aan kan nemen. Men heeft daar ook de technische mogelijkheden om na te gaan wie de mail heeft verstuurd. Bel de helpdesk op.
- Bij stalken kun je aangifte doen bij de politie. Het is strafbaar. Voor meer informatie over aangifte doen: www.pestenislaf.nl

Bijlage 5: Adviezen voor ouders

Ouders van gepeste kinderen:

- Houd de communicatie met uw kind open, blij in gesprek met uw kind
- Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.
- Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken.
- Door positieve stimulering en zgn. schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terugkomen.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.

Ouders van pesters:

- Neem het probleem van uw kind serieus.
- Raak niet in paniek: elk kind loopt kans een pester te worden.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- Besteed extra aandacht aan uw kind.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport of andere activiteit.
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat.

Alle andere ouders:

- Neem de ouders van het gepeste kind serieus.
- Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan.
- Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.
- Geef zelf het goede voorbeeld.
- Leer uw kind voor anderen op te komen.
- Leer uw kind voor zichzelf op te komen.